

Danmarks første filmskole

Arne Krogh

Filmsskolen.

Undervisning i Filmens Teknik, Enkelt- og Sømmespil — Plastik — Fægtning — Maske-ring osv.

Blandt Lærerkræfterne: de udmærkede Filmskunstnere

Olaf Fønss

og

Aage Hertel.

Skolen begynder **1. December.**
Undervisning **5 Dage om Ugen**
4 Timer daglig — ialt **80 Timer**
maanedlig for et **maanedligt Honorar** af 35 Kr. — **Lokale: Frederiksberg Allé 11, Nyrups Lokaler.**

Indmeldelse hver Dag paa Webers Hotel, Vesterbrogade 11 -- Kl. 12—2 og 6—8.

Svend Kornbeck.

Om vi har haft filmskole før i Danmark?

Ork ja — ak ja.

Næste år er det 50 år siden, den første danske filmskole lagde ud. Og det var en filmskole af dimensioner. Omkring 100 elever, hvoraf ca. halvdelen var udlændinge, og nogle af den danske films bedste navne var lærere.

Det begyndte i det krigens år 1917 om foråret. „Nordisk Films Kompagni“ havde tænkt på at oprette en elevskole på ateliererne i Valby med den udmærkede skuespiller *Svend Kornbeck* som leder. Men i løbet af sommeren strammede de økonomiske vanskeligheder sig for selskabet, der allerede havde tabt mange af de udenlandske forbindelser. Nu blev det nødt til at slippe både det store russiske marked og det tyske marked, som den nyopdagede sammenslutning „UFA“ overtog, og det påførte „Nordisk Films Ko.“ et tab på 5 millioner. Under disse omstændigheder truede selskabet med helt at indstille produktionen, og elevskolen blev selvfølgelig ved samme lejlighed opgivet.

Svend Kornbeck slap imidlertid ikke tanken, men henvendte sig til *Olaf Fønss* og *Aage Hertel* for at få dem med til at oprette en privat elevskole. Han vandt dem for tanken, og i november 1917 indrykkede man en annonce i pressen. Der meldte sig 400 aspiranter, bl. a. 2 svenske friherrer, en kineserinde og en dansker med træben. Man havde lejet Nyrops selskabslokaler i Frederiksberg allé 11, der sag-

tens kunne rumme de første 100 elever, men så måtte man også sige stop. Kornbeck udtalte til pressen: „Det, der mangler ved vore i øvrigt fortræffelige danske Film, er, hvad man kunde kalde: 2det og 3die Plan; mens Hovedkræfterne i Reglen spiller fortrinligt, staar hele det øvrige Apparat stille, saasnart man kommer til et stort, bevæget Oprin. Grunden er, at disse Filmens Statister er tilfældige Folk, som ikke har lært noget, mens de tilsvarende Folk i Amerika har lært deres Metier paa Filmskolerne derovre. Den ideale Filmreur er den hos hvem plastisk og dramatisk Evne er forenet. Plastiken bliver derfor et Hovedfag. Desuden skal læres Fægtning og Boksning.“

Kgl. balletdanser *Aage Eibye* skulle indpode de unge holdning og anstand, plastik og menuet og lære de unge herrer at hilse med ridderhat og de unge damer at bevæge sig med slæb. *Aage Hertel*, som var specialist i maskering, skulle lære de unge denne vanskelige kunst, og *Alma Hinding*, hvis force lå i det mimiske, skulle mime scener med eleverne, idet man tænkte sig, at det foregik foran filmfotografens objektiv.

Filmteknik, fotografi og klipning underviste man ikke i, det gik jo af sig selv og udførtes af de udmærkede personer, som fandtes på ateliererne.

Dramatikken lagde man derimod megen vægt på. Man spillede både *Oebenschläger*, *Schiller*, *Sven Lange* og *Oscar Wilde*. *Robert Neindam* blev engageret til at indstudere „Tartuffe“, og efterhånden måtte man udvide lærerstaben med *Alfred Cohn* og *Nicholai Brechling* fra „Casino“ og *Christel Holch* og *Ellen Rassow* fra „Nordisk“ og *Arne Weel* fra „Scala“.

I foråret 1918 blev *Alfred Cohn* skolens rektor, da *Kornbeck* skulle til Norge, og man knyttede yderligere forfatteren *Fritz Magnussen* til skolen. Han havde i forvejen startet en skole for vordende manuskriptforfattere tilskyndet af *Jens Lochers* bog om „Hvordan skriver man en film“, som var udkommet i 1916. Ja, det var sandelig læreår dengang.

Man stillede naturligvis også særlige krav til de elever, der søgte ind på skolen: „De maatte først og fremmest have Kultur, ellers nyttede det ikke, de forsøgte sig, og saa skulde de indmeldes af deres Forældre.“

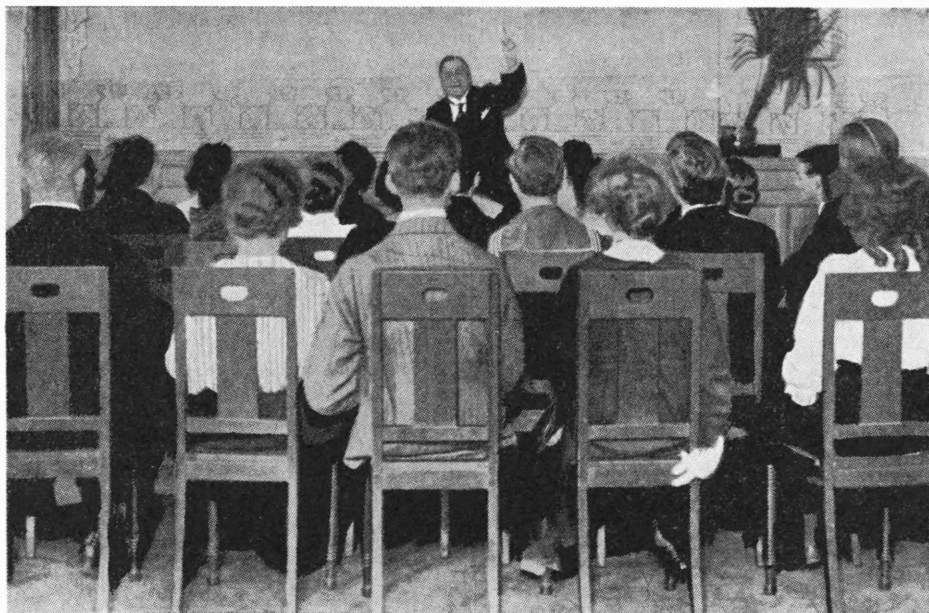
Det var en stor og seriøs skole, „selv om der forekom megen Spøg og Skæmt“, og i den lille restaurant, der hørte til, var der sandelig filmklima; „man hørte Fransk og Russisk, Tysk og Skandinaviske Sprog summe om Ørene paa den Indtrædende“.

Alfred Cohn udtalte som skolens rektor, at han følte det som sin opgave „at lære de unge Mennesker Filmens vanskelige – og ofte meget forsømte Teknik, saaledes at de blev i Stand til at høine denne omstridte Kunststarts Niveau og skaffe sig selv bedre Arbejdsulkaar, fordi de er blevne dygtige nok til at stille Krav. De vil have Chancer baade her og i Udlandet, idet de ganske naturligt vil blive foretrukket for dem, der tror, at gode Klæder og et smukt Ydre er tilstrækkeligt til at faa lov til at medvirke i en Film, hvilket jo som bekendt langt fra er Tilfældet. De vil kunne tjene store Penge i Udlandet, 20–30 Mark om Dagen, det er noget andet end de 5 Kr. paa Nordisk Film.“

I foråret 1918 indstuderede man så en film med alle eleverne og supplerede dem med så fine navne som *Olaf Fønss*, *Svend Kornbeck* og *Alfred Cohn*. Optagelserne foregik på det nystartede selskab „Astra Film“ og for dettes regning og risiko. Man påtog sig denne idealistiske opgave uden at skele til, hvad resultatet ville blive, men man ville dog til sin tid tilbyde filmen til verdensmarkedet. Dansk film gik jo ikke i små sko dengang.

Fritz Magnussen skrev et specielt manuskript til filmen og iscenesatte den selv. Hans skingrende fløjte skar gennem atelieret, hver gang en scene skulle begynde eller afbrydes, og instruktioner på dansk, tysk, engelsk og fransk fløj gennem luften. En journalist var – for en gangs skyld – løbet med en halv vind og skrev, at filmen var lavet over et morsomt emne, men nej, det var så langt, langt fra. Det var såvist et skuespil med aktbetegnelser som „Kærlighed i „Røde Mølle“, „Kvinderænker“, „Et Nødskrig“ og „Paa Natcafeen Døde Rotte“. „Jeg løj og syndede, fordi jeg elsker dig. Jeg dør, fordi jeg vil være dig trofast“, således lød filmens sidste replik – som tekst naturligvis – næ, det var sandelig ikke muntert. Den kom da også til at hedde „Skæbnens Vildfarelser“, en titel som oven i købet blev brugt imod den.

Repræsentationsfilmen eller Eleffilmen, som

paa Kathederet, docerende et eller andet indviklet Kapitel af Filmens Mysterium

den også kaldtes, fik en kolossal forreklame i „Vore Damer“ og i „Filmen“, men da den fik premiere i Kinografen — med tre dages forsinkelse — . . . d. 13. september 1918 . . . overså pressen den ganske. „Politiken“ nævner den slet ikke, og „Berlingske Tidende“ skænker den kun få linier, hvori man blot nævner, at den havde premiere, og tilføjer: „En hel Del af Filmens Folk havde givet Møde for at udse sig mulige Emner mellem den unge Trup, der, hvad man end kan sige om Præstationernes større eller mindre Vellykkethed, er gaaet paa med Iver og Respekt.“

Alfred Cohn, der i øvrigt kaldtes „Gokke“ og blev betegnet som en elskværdig og jovial mand, der kunne vinde de unges hjerter, fortsatte dog skolen en sæson til, men den gik mere og mere over til at blive en teaterskole. „Det er dog Dramatikken, som fra gamle

Dage har mit Hjerter,” udtalte rektor Gokke, „selv om Filmen jo i og for sig kan være god nok. Jeg kan naturligvis ikke love mine Elever, at de skal blive Psilander og Asta Nielsen alle sammen. Og bliver den unge ikke en stor Filmeur, saa har han i hvert Fald faaet en Del Kundskaber og kan gaa ud i det private Liv med dem. I Virkeligheden er saa mange Fag samlet i Undervisningen, at Skolen alene derigennem faar sin Eksistensberettigelse: et dramatisk Grundlag, Mimik, Plastik, Dans, Fægtning . . . ja, selv en saa nyttig Kunst som Masketting.“

Se, der er jo stor trøst at hente i disse fornuftige ord selv 48 år efter, at de er faldet. Det er et godt og sundt synspunkt for en filmskole at have i baghånden. Så der kan aldrig ske noget ved på ny at pusle med „Skæbnesvangre Vildfarelser“.